

Medlemsblad för Svensk-Etiopiska Föreningen

Stor satsning på utbildning i Etiopien!

*Övningsböcker på väg att delas ut på "Bishoftubarnens" gamla skola.
I Bishoftu! Foto: Pia Virving*

I Tenaestelin den här gången bl a:

Rapport från höstmötet sid 4-11 • Ny svensk ambassadör i Etiopien sid 12

Intervju med nya etiopiska ambassadören i Sverige sid 13

Den snabba utvecklingen i Etiopien fortsätter sid 14-16

TENAESTELIN

ጤና ይስጥልን

Ansvarig utgivare: Biniyam Wondimu
Tryck: Fyris-Tryck AB

Adressändringar
ska snarast meddelas till Örjan Åkerrén,
se adress nedan.

Manusstopp
Manus till nästa nummer skickas till
någon i redaktionskommittén senast den
15 april 2014 med e-post.

STYRELSE

Ordförande:

Biniyam Wondimu
Bergstigen 12
171 34 Solna
Tel: 08-524 88 387
E-post : biniyam.wondimu@ki.se

Vice ordförande:

Håkan Pohlstrand
Skottbacken 8, Vansö
645 92 Strängnäs
Tel: 0152-200 02

Sekreterare:

Ingegerd Nylander
Upplandsgatan 80
113 44 Stockholm
Tel: 08-30 34 56
E-post: ingeagerd.nylander@gmail.com

Skattmästare/medlemssekreterare:

Per Wallgren
Åkervägen 36
756 51 Uppsala
Tel: 018-418 34 56
E-post: per.wallgren@sva.se

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40L
741 42 Knivsta
Tel: 018-34 15 90
E-post: orjan55@me.com

Övriga styrelseledamöter:

Wessen Beshah	(08-603 80 20)
Sven Britton	(08-678 86 70)
Jan Olof Gustavi	(08-532 50426)
Sonja Pohlstrand	(0152-200 02)

Redaktionskommitté:

Pia Virving
Tel: 08-500 272 22
E-post: pia.virving@telia.com

Ingegerd Nylander
Tel: 08-30 34 56
E-post: ingeagerd.nylander@gmail.com

Sven Britton
Tel: 08-678 86 70
E-post: sven.britton@ki.se

Barbro Ergetie
Tel: 0157-606 07
E-post: barbro.ergetie@telia.com

Martin Hydén, webmaster
martin@martinhyden.se

Reseinformation:

Håkan Pohlstrand
Tel: 0152-200 02

Medlemsavgifter:

Medlemsavgiften är 250 kr per hushåll, dvs
alla personer som bor på samma adress.
Avgiften betalas in på pg 45 97 88-6,
Svensk-Etiopiska Föreningen

Hemsida: www.svensk-etiopiska.se

Ordföranden har ordet

Sedan slutet av 1800-talet har Sverige haft nära förbindelser med Etiopien. Det var då de första missionärerna kom till landet. De erbjöd utbildning och hälsovård i områden, där det varken fanns skolor eller sjukstugor.

Från 1930-talet och många år framåt rekryterades svenskar av etiopiska myndigheter för att hjälpa till inom skilda områden – domstols- och polisväsendet liksom armén. Carl Gustaf von Rosen fick av kejsar Haile Selassie uppdraget att bygga upp en flygskola, som blev till det etiopiska flygvapnet, invigt i november 1947.

De flesta av Svensk-Etiopiska Föreningens medlemmar känner säkert till att Etiopien 1954 blev Sveriges första biståndsland. Det året undertecknades avtalet om att bygga Building College i Addis Abeba. På sidan 17 berättar Daniel Rubenson om ett besök där och om 60-årsjubileet som planeras 2014.

Det första hälsovårdsprojektet inom ramen för det långa samarbetet mellan de båda länderna var byggnationen av den svensk-etiopiska barnkliniken i anslutning till Princess Tsahai Memorial Hospital i Addis Abeba.

Sen kom då åren 1965-1980 då 6000 grundskolor byggdes i Etiopien med hjälp av svenska biståndspengar och svenska fredskårister, i samarbete med lokala myndigheter och med hjälp av ortsbefolkningen.

Etiopien får fortfarande svenskt bistånd, inriktat på utbildning och hälsa samt stöd till demokratiseringsprocessen i landet. Många medlemmar har bidragit till att främja kontakterna mellan länderna tillsammans med många svensketiopier bosatta i Sverige.

Under de senaste tio åren försämrades dock ländernas relationer och som en följd

av det nedgraderade Etiopien 2010 sin Stockholmsambassad till ett generalkonsulat.

Men trots de kyligare relationerna fortsatte kontakterna människa till människa. Ett tydligt bevis på det är Ethiopian Airlines allt tätare flygtrafik mellan Arlanda och Bole Airport i Addis – i dag flyger man varje dag.

Nu verkar vi gå in i en ny tid där kontakterna mellan våra länder håller på att förbättras; Etiopien har uppgraderat sitt konsulat till ambassad och vi har fått en ny ambassadör, glädjande nog en kvinnlig (se intervjun sid 13). En rad högt uppsatta svenska politiker och företagsledare har besökt Etiopien på senare tid. Det tyder på förbättrade politiska och kommersiella relationer, exempel är H&M:s etablering liksom ökat intresse från IKEA.

Min förhoppning är att de goda relationerna mellan Sverige och Etiopien fortsätter och fördjupas under 2014, något som också Svensk-Etiopiska Föreningen kommer att arbeta för. ■

Med dessa ord önskar jag er en riktigt
God Jul och ett Gott Nytt år.

Biniyam Wondimu

Höstmötet den 12 oktober

De tre intressanta föredragshållarna Gunnar Lundström, Håkan Pohlstrand och Jens Odlander lockade rekordmånga deltagare till höstmötet, vi har nog aldrig varit så många på en föreningsträff. Vi brukar vara runt hundra, men nu var vi nog 135. Många nya ansikten sågs också, vikt alltid är roligt.

Uppåt 135 personer kom till föreningens höstmöte den 12 oktober.

Att Svensk-Etiopiska Föreningen är öppen för alla intresserade av Etiopien är en självklarhet. Tyvärr har det förekommit att nya besökare till våra träffar inte alltid känt sig välkomna, som framgår av Per Wallgrens betraktelse på sidan 7 och så vill vi väl inte att det ska vara. Alla ska känna sig välkomna till våra träffar, oavsett om man bott i landet, varit på besök eller bara är intresserad.

Föreningens finanser

Skattmästaren Per Wallgren redogjorde för föreningens finanser: tillgångarna på plusgiro, bankkonton och handkassa 106.677 kr. Från dessa medel skall dock ytterligare en tidning tryckas och sändas ut. Till de projekt föreningen stödjer har 13.000 kr utbetalats till Trädplanteringsprojektet och 10.000 kr till Hylte hjälper Debre Zeyt (mikrolån).

Behållningen på stipendiefonden var 703.826:11, en ökning med 10.000 kr trots att det betalats ut 40.000 kr. Ur stipendiefonden har 15.000 kr skickats till Medhen

Social Center/Syster Senkenesh och ur Karin Mobrings fond 25.000 kr till Aira Hospital.

Trädplanteringsprojektet

Ordföranden Biniyam Wondimu, som nyligen besökt Entottoberget och trädplanteringsprojektet, berättade att planerna är att göra hela området till en nationalpark och att det tar sex år att utrota ett eukalyptusträd. På sidan 22 skriver Örjan Åkerrén om gävobevis för bidrag till trädplantering som minnesgåva eller högtidsgåva.

Lotteriet gav ovanligt många vinster. Björn Frändegård hade skänkt åtta böcker om Etiopien, några riktiga rariteter som *Knut Johansson*: På äventyr med svenska ambulansen i Abessinien från 1936, *Gunnar Agge*: I svart tjänst mellan vita stormakter. Tre år som abessinsk regeringsläkare i Ogaden från 1940, *Axel B. Svensson*: Det återuppståndna Etiopien. Eller Abessinien nu och förr från 1948 och *Carsten Johnsen*:

Ordföranden Biniyam Wondimu berättade om sitt senaste besök på trädplanteringsprojektet på Entottoberget. Foto: Sonja Pohlstrand.

Etiopien – ett sällsamt land från 1960. Gunnar Ohlsson hade skänkt två bonader. Tack Björn och Gunnar för gåvorna. Intäkterna från tre lottringar gick som brukligt till Trädplanteringsprojektet.

I Svenska Röda Korsambulansens spår

Gunnar Lundström, brorson och namne till Gunnar Lundström som omkom vid italienska angreppet av den svenska Röda Korsambulansen nära Dolo vid Somalia-gränsen 1935, berättade om sin resa i sin farbrors fotspår i februari 2013.

Anledningen till resan var att Gerry Rönmark, verksam med flera projekt i Etiopien, hade besökt farbroderns grav. Han fann att gravstenen lutade betänkligt och att slum och bebyggelse trängde allt närmare. Gunnar beslöt då att resa tillbaka och ge gravstenen ”upprättelse” och en så värdig inramning som möjligt.

Inte nog med det. Han ville göra en resa där i möjligaste mån Röda Korsambulansens drygt 75-åriga färdväg genom södra

Meaza Alemu Sjöman med dottern Mikaela är medlem i Svensk-Etiopiska Föreningens Framtidsgrupp.

Etiopien skulle följas, med inplanerad minnesceremoni vid Negellipassagen.

Gunnar Lundström har besökt Etiopien vid två tidigare tillfällen, 1972 tillsammans med sin far och med Carl Gustaf och Gunvor von Rosen som reseledare, och 1985 vid 50-årsminnet av angreppet. Vid det senare tillfället besöktes också graven i Negelli. Han mötte under den färden ett par män som, när de fick se en bild i ”Svenskmanna-gärning”, på en karta kunde peka ut exakt var fältsjukhuset låg, när det 1935 utsattes för det italienska flygangreppet. Platsen, belägen på stranden intill ett vadvägg över Ganalefloden, nära den somaliska gränsen, kunde då återfinnas och igenkännas. Bengt Hylander inflikade att en chaufför vid legationen som varit med i ambulansen, berättade för honom 1953-1954 att Frida Hylander sprang och hämtade sin kamera

Gunnar Lundström som i våras gjorde en resa i Svenska Röda Korsambulansens spår.

och fotograferade tills han träffades av granatsplitter. Fride Hylander har bekräftat, att skadan blev ett växande problem i åttioårsåldern.

Mohammed Moussa konstaterade att det är viktigt för kommande generationer att svensk-etiopiska berättelser som denna hålls vid liv.

I Tenaestelin nr 1, juni 2013, fick vi följa Gunnar Lundströms resa i Svenska Röda Korsambulansens spår dag för dag.

Mångfald av fåglar och djur i södra Etiopien

Håkan Pohlstrand visade bilder på fåglar, många endemiska och några befinnande sig på platser där de inte borde finnas, och sällsynta djur han fotograferat under fyra resor i år, bland annat till Gambela, där

Håkan Pohlstrand som fyllt 60 år uppvaktades genom Pia Virving.

han inte varit sedan 1970-talet på grund av oroligheter i området. Se mer på sidan 8-9.

Uppvaktning av Håkan Pohlstrand

Håkan har i höst fyllt 60 år. Under kaffepausen uppvaktade styrelsen och medlemmar i "Bis-hoftubarnen" honom, genom Pia Virving, med blommor och ett presentkort till en favoritaffär i Strängnäs.

En ambassadörs hågkomster

Jens Odlander, svensk ambassadör i Etiopien från 2009 till i somras, gav sin syn på utvecklingen i Etiopien och sin ambition att skapa nya relationer mellan våra länder, inte bara inom bistånd utan även satsningar på näringsliv och kultur. Läs mer på sidan 10-11. ■

*Text: Ingegerd Nylander
Foto: Martin Hydén*

Sextioåtta till sjuttioåtta! —

Det kom fram en person och handhälsade på mig, sade den nye medlemmen. Sextioåtta till sjuttioåtta, sade personen till mig och jag fattade ingenting. Då upprepade personen återigen sitt mantra "Sextioåtta till sjuttioåtta."

Svensk-Etiopiska Föreningen – en opolitisk, religiöst obunden vänskapsförening, där nya personer skall behandlas med respekt, tycker Per Wallgren. Foto: Martin Hydén.

- *Vad menar du frågade jag då*, sade den nye medlemmen, varvid personen svarade "*Det var då jag bodde där. När bodde du där?*"

- *När jag svarade att jag aldrig har bott där vände sig personen om och pratade med någon annan*, sade den nye medlemmen.

Första gången jag hörde en sådan här historia från en ny medlem trodde jag inte den var sann. Naturligtvis uppträder inte alla såhär, men då jag sedan dess fått höra historier flera gånger så måste den uppenbarligen ha ett visst berättigande.

Hur behandlar vi egentligen nya medlemmar i Svensk-Etiopiska Föreningen? Hade det inte varit bättre att svara någonting i stil med;

- *Men så spännande då! Hur kommer det sig att du ville gå på ett möte i den här föreningen?*

Då skulle kanske den nye medlemmen på ett mer naturligt sätt bli positivt inställd till föreningen och dess medlemmar. Istället för att undra vad det är för typer han eller hon stött på, vilket jag också hört flera gånger. Kanske för att aldrig komma tillbaka.

Förvisso bildades föreningen 1952 och de breda och djupa kontakterna mellan Sverige och Etiopien som grundlades redan på 1950-talet, eller ännu tidigare, utgjorde då basen och den gemensamma bakgrunden

för föreningens medlemmar som i regel var svenska hemvändare från Etiopien.

Ännu idag är många hemvändare medlemmar i föreningen och även etiopier bosatta i Sverige har tillfört föreningen ökad kunskap och förståelse för Etiopien, men glöm inte att även de som inte bott där, eller kanske ännu inte ens varit där, mycket väl också kan komma att göra det.

Visst kan och ska man unna sig lite nostalgi vid föreningens möten! Inled därför gärna en konversation med "*sextioåtta till sjuttioåtta*", men avsluta den inte med dessa ord. Vem vet? Du kanske till och med nyss träffat en kommande mycket god vän?

Svensk-Etiopiska Föreningen är en opolitisk, religiöst obunden vänskapsförening. Som alla andra föreningar är den beroende av att rekrytera nya medlemmar för sin fortsatta existens och att nya personer söker sig till föreningen skall vi betrakta som en ynnest. Därför ska det vara en självklarhet för oss att behandla alla dem som går på våra möten med respekt.

Jah man som en Rastafari skulle ha uttryckt det.

Eller kanske till och med en Haile Selassie?

... eller en Per Wallgren som är med i styrelsen ■

Håkan Pohlstrand:

- Givande resor ur djur – och fågel

Jag hade inte förväntat mig att det skulle finnas sådana mängder djur av så många arter, säger Håkan Pohlstrand, som besökte Gambela i maj i år. Han har inte varit där sedan 1970-talet. Under tre dagar tog han tusentals foton av fåglar och djur och ett urval visades för oss på höstmötet.

Det var fyra resor som gick med bil från Addis Abeba: **Borena Negelli** - bara här finns Prince Ruspoli's Turaco, endem, som fått namn efter en italiensk prins som trampades ihjäl av en elefant, och Jubaväware.

I Jemadalen, en biflod till Nilen, finns Harwood's Frankolin som är en svårsedd endem.

Samt speckle-fronted weaver, som felaktigt beskrivs i fågelböcker. Den har svart panna med vita fläckar, inte tvärtom, konstaterar Håkan.

Vid berget Jibat, sydöst om Backo och sex mil rakt väster om Ambo, hittar vi de skygga skogssvinen med en vikt av 200 kg och Finfoot.

Gambela är känt för sina stora populationer av vitörad kob (släktet vattenbockar), det beräknas finnas över 500.000 stycken i två populationer. Den tunga hästantilopen som väger cirka 600 kg lever också här. Samt massor av krontranor och gapnäbbsstorkar. Det var också här Håkan fotograferade flagg- och långstjärtad nattskärja.

Dessutom såg han tre fågelarter som enligt fågelböcker inte ska finnas i detta område: Heuglintrap, lilla jacanan (en liten bladlöpare, Jesusfågel, som Håkans far Svante hittade i Zwai 1962) och Piapiacen.

Prince Ruspoli's Turaco

Harwood's Frankolin

Skogssvin

Vitörad kob

Krontranor

Gapnäbbsstork

Piapiac

En förklaring till att denna mängd fåglar och djur finns i området kan enligt Håkan vara att det blivit för dyrt att skjuta dem. Både kalashnikovs och ammunition betingar numera ett pris som få har råd med. ■

*Text: Ingegerd Nylander
Foto: Håkan Pohlstrand*

Jens Odlander om de fyra händelserika åren som ambassadör i Addis Abeba

Efter fyra år som ambassadör i Addis Abeba har Jens Odlander lämnat Etiopien för tjänsten som generalkonsul i Istanbul. Till Svensk-Etiopiska Föreningens höstmöte kom han för att berätta om åren i Addis – år som minst sagt var händelserika.

Mest känd för den svenska allmänheten blev Odlander i samband med fängslandet av de två svenska journalisterna Schibbye och Persson i Ogaden sommaren 2011 och under de drygt 400 dagar som sedan följde. Om det berättade han givetvis, eftersom det kom att ta upp mycket av hans tid. Men hans anförande handlade om mycket mer, för de här fyra åren innebar arbetsmässigt något av en berg och dalbana för honom.

När Jens Odlander kom till Addis 2009 som ambassadör och svensk representant i Afrikanska Unionen var relationerna mellan Etiopien och Sverige mycket ansträngda. En lång rad kritiska uttalanden gällande demokrati och mänskliga rättigheter hade strömmat ut från Sverige, biståndet hade successivt minskat, inga större investeringar från näringslivet var aktuella. Etiopien svarade 2010 med att nedgradera sin ambassad i Stockholm till ett generalkonsulat.

- Min ambition blev att försöka att skapa en positiv dialog. Jag ville se nya relationer mellan våra länder, sådana som inte bara handlar om bistånd utan också om näringslivsatsningar, även om kultur.

Organisationen Selam har de senaste åren arrangerat stora musikfestivaler i Addis.

Jens Odlander, svensk ambassadör i Etiopien 2009 till september 2013, berättade om sina fyra år i landet. Foto: Martin Hydén

- Nu engagerade vi oss från ambassadens sida. På näringslivssidan försökte vi att få svenska företag att satsa i landet. Långsamt kom vi igång. Men så kom då händelsen med de svenska journalisterna, något som vi först trodde skulle lösas inom några veckor.

Men så blev det ju inte och sen kom rätttegången.

- Först efter det kunde de politiska kontakterna öka. I situationer som de här gäller det att inte ta till överord, att undvika utfall, något som omvärlden många gånger har svårt att förstå.

Den tysta diplomatin handlade den här gången om ett samtal strax före julen 2011 mellan Fredrik Reinfeldt och Meles Zenawi i London, där de deltog i samma möte. Vidare om ett möte mellan Odlander

Utvecklingen i Etiopien går snabbt framåt. Det märks inte minst på byggnationen. Foto: Pia Virving.

och Zenawi strax efter det att domen mot svenskarna vunnit laga kraft. Senare om ett möte mellan Carl Bildt och Meles Zenawi, där Bildt fick reda på att Meles skulle komma att skriva under en nådeansökan. Men så blev Meles Zenawi svårt sjuk. Han vårdades i Bryssel under sommaren 2012, där han till slut avled.

Situationen var osäker, men som alla vet slutade det hela bra och svenskarna blev frigivna på det etiopiska nyåret den 11 september 2012.

- **Det är viktigt att skapa** ett bra diskussionsklimat för att kunna ha fortlöpande kontakter kring utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, menar Odlander.

Och för att nå ett sådant klimat måste det till samarbete på andra områden. Och om nu Jens Odlanders första år i Addis inte

var speciellt lätta kan han glädja sig desto mer åt det som hände under hans sista år på ambassaden.

- Utvecklingen i Afrika och inte minst i Etiopien går framåt med stormfart och det gäller att inte missa tillfället. I början av maj var finansminister Anders Borg och förra biståndsministern Gunilla Carlsson på ett dygnslångt besök, där höjdpunkten var ett samtal med nye premiärministern Hailemariam Desalegn, men där det också handlade om att få en inblick i den ekonomiska och politiska utvecklingen i landet.

- Jag tror stenhårt på Etiopien och det ska verkligen bli spännande att se vad som kommer att hända där de närmaste 10-20 åren, avslutade Jens Odlander. ■

Text: Pia Virving

Sadek ny svensk ambassadör efter Odlander i Addis Abeba

Ny svensk ambassadör i Addis Abeba från den 25 september 2013 är Jan Sadek. Han har tidigare, under fem år, varit ambassadör i Khartoum i Sudan.

Ett sektionskontor under ambassaden i Addis Abeba öppnades i Khartoum hösten 2004 av Jens Odlander. Det stängdes under våren 2008 då Sverige uppgraderade närvaron i Sudan till ambassad. Denna etablerades av Jan Sadek som blev Sveriges förste bofaste ambassadör i Khartoum.

Men nu är han alltså i Addis Abeba. Jan Sadek är sambo med Anna Ekman, som normalt arbetar på UD, men som de senaste åren arbetat för UNICEF i Khartoum. Tillsammans har de två söner, 5 och 1,5 år gamla.

Den nye ambassadören berättar att han ska fortsätta att arbeta för att fördjupa relationerna mellan Sverige och Etiopien, ett arbete som också inkluderar biståndet, och där man nu väntar på en ny resultatstrategi som skall ligga till grund för biståndsinsatserna under åren framöver.

Utvecklingen i Etiopien går snabbt och svenska företag börjar nu tro på Etiopien som affärspartner. Det visar inte minst det faktum att H&M öppnat ett kontor i Addis Abeba och påbörjat produktion av kläder i

en fabrik i norra Etiopien.

I maj var finansminister Anders Borg på besök för att lära sig mer om bakgrunden till att ekonomin vuxit så snabbt i landet, också det ett positivt tecken.

En spännande framtid har han framför sig, Jan Sadek, som också hoppas kunna skapa starkare band mellan ambassaden och Svensk-Etiopiska Föreningen i flera frågor. ■

Text: Håkan Pohlstrand/Pia Virving

Bild: Håkan Pohlstrand

Betlehem designar sandaler

VD:n Betlehem hade en affärsidé med enorm potential. "Solerebels" eller "Skosulerebellerna".

-Jag vill ändra bilden av Etiopien till ett framgångsrikt land. Jag vill bli den nya "Apple in Shoes". Varken mer eller mindre, utbrister hon övertygande i SR P1. Nu är jag lycklig, fortsätter hon.

Tillverkningen sker för hand. Bara återvunna däck och lokalproducerat handvävt tyg, bomull, hampa, koba och bomull används. Säkert var dessa sandaler de första skor som kanske användes för 7000 år sedan – dock inte gjorda av gamla bildäck.

■ /BE

Nybyggnation överallt i Addis.

Ny etiopisk ambassadör i Sverige

Äntligen har vi fått en ambassadör för Etiopien i Sverige. Och vilken ambassadör sen! Jag träffar Woinshet Tadesse på Ethiopian Airlines jubileumsfest i Grands Spegelsal onsdagen den 27 november.

Utan åthävor får jag träffa henne under samlingen inför den generösa middag vi alla bjuds på. En 45-årig tvåbarnsmor med tjuugo års erfarenhet av diplomati i Etiopiens tjänst, karriärdiplomat med andra ord. Hennes två barn 15 och 12 år gamla är till svidare kvar i Addis men kommer och hälsar på mamma i Stockholm till jul. **Woinshet Tadesse** hade sin första utlandsstationering i Geneve 1998-2003 där hon tjänstgjorde på Direktoratet för Internationella Organisationer. Efter några år vid utrikesdepartementet i Addis kom hon till Irland 2007 (gillade Irland och irländarna skarpt!) för att vid Universitet i Dublin ta en Masters examen i Development Studies.

År 2010 blev hon Minister-Counselor vid Etiopiens FN-ambasad i New York och det var därifrån hon kallades att bli ambassadör i Sverige, där vi sedan flera år inte haft någon sådan, varför hon är efterlängad.

Woinshet Tadesse ny etiopisk ambassadör i Sverige.

Det är en bildad och chosofri kvinna jag har äran att tala med. Förutom amarinja och engelska talar hon flytande franska i likhet med sina barn efter åren i Geneve. Hon rädes inte mörkret och kylan i Sverige utan ser tvärtom fram emot att gå långa promenader i vår lättillgängliga natur. Och vad som verkligen lockar henne är att komma till ett land som kommit så långt när det gäller jämställdhet. Där är Sverige ett stort föredöme för oss säger Woinshet Tadesse.

Vilket lyft denna kvinna kan komma att bli för de svensk-etiopiska relationerna! Jag är redan såld. ■

Sven Britton

Abeba Aregawi

Svensk-etiopiska **Abeba Aregawi**, blott 22 år, slog det svenska rekordet med nästan nio minuter i Doha, Qatar den 10 maj. Hon vann 1500-metersloppet på Diamond-League-galan med en tid på 3.56,60. Abeba Aregawi slog alltså Malin Ewerlöf som satte svenskt rekord för 16 år sedan.

Tenaestelin har kanske ännu inte nått sina läsare den 3 december när bragdnämnden på Svenska Dagbladet ska bestämma vem som gjort årets idrottsbragd. Abeba Aregawi står högt på listan.

Lyssnade på SR P1 hur Etiopien har den snabbast växande ekonomin i världen! Kvinnorna är på frammarsch. VD:n Betlehem har 200- 300 kvinnor anställda på landsbygden för att leverera gamla bildäck.

Mer om VD:n Betlehem i notisen på föreg. sida.

■/ BE

Ny president i Etiopien

Mulatu Teshome heter Etiopiens nye president från den 7 oktober 2013. Han efterträder Girma Wolde-Giorgis som innehaft posten sedan 2001.

Mulatu Teshome, 57 år, är född i staden Arjo i Wellegaprovinsen i region Oromia. Han är utbildad i Kina. Blev jordbruksminister 2001 och har varit ambassadör i Kina, Japan och nu senast i Turkiet.

I en intervju i The Reporter säger Mulatu Teshome att han hoppas att den starka ekonomiska utveckling som Etiopien nu är inne i skall bidra till en solid ekonomisk grund för landet. Han ser också fram emot att få se resultatet av den stora järnvägsutbyggnaden liksom av de projekt som pågår inom vattenkraftområdet.

Mulatu Teshome valdes till president för en sex-årsperiod. ■

Etiopien i november 2013 – om e

Varje gång är det lika spännande att landa på ADD, dvs Bole Airport. Hur kommer Addis Abeba att se ut i år? Hur långt har alla igångsatta väg- och andra byggnadsarbeten kommit? Det ska vi, numera välmogna, "Bishoftubarn" strax få se!

Från flygplatsen åker vi rakt fram och under en rondell, som inte fanns för ett år sedan. Längs vägkanterna och otäckt nära de snabba bilarna går kvinnor med vidbrätade halmhattar och sopar den nybyggda vägen. Så småningom kommer vi fram till Meskel Square, som inte ser ut som förr. Vid ena änden av det stora torget reser sig högt ovan jord en slingrande bro på "pelare". På denna ska en snabbspårväg – the Light Railway Transit Project - läggas. Projektet leds av Sweroad i samarbete med Hifab International och beräknas vara klart 2015.

Själva byggandet utförs av etiopier och kineser. Det finansieras i första hand med kinesiska lån. Den sammanlagt 34,25 km långa spårvägen kommer framför allt att ligga på och under marken. På flera ställen i Addis har man grävt mer än ett tiotal meter djupa gångar där spårvägen ska gå fram. Det var mycket röd "tjicka" man såg i dessa hål. Och många "tjicka-bet" har rivits för att ge plats åt snabbspårvägen.

Efter snabbvisiten i Addis for vi vidare till Bishoftu. Vägen dit var nu lite bredare men lika hårt trafikerad av bilar, bussar, lastbilar, kreatur och människor som förra året. Alla väntar vi på att motorvägen mellan Addis och Bishoftu ska öppnas för allmän trafik.

Vår vana trogen tog vi in på Air Force Officers' Club där vi alltid blivit vänligt bemötta. Ordningen på officersklubben har inte ändrats. Vi vet vad som väntar oss, vilket känns tryggt. De flesta av oss är rustade med fick- och pannlampor. Strömavbrotten

Meskel Square där bygget av den nya snabbspårvägen är påtaglig.

Vägen längs floden i Bishoftu.

är legio. (Naturligtvis blev det strömavbrott just när Etiopien slog in sitt första och enda mål i VM-matchen mot Nigeria den 16 november).

En av oss har alltid med sig verktyg för att – om möjligt - kunna fixa toaletter, kranar, lås, kontakter och liknande moderniteter. Ett av dubbelrummen har i tillhörande badrum försetts med ett tjuisigt jacuzzi-badkar. Men det går inte att använda. Om man vrider på kranen är det bara badrumsgolvet som blir blött. Ingen av oss har lyckats fixa problemet. Hotellets ledning ser frågande ut när vi mer eller mindre försynt påpekar bristerna.

En eftermiddag går jag och några av

ekonomisk utveckling m.m. _____

Bilfärd genom ett myllrande Mercato.

mina barndomsvänner från 50-talets Bischoftu till "Floden". Som barn brukade vi gå eller rida dit på vägen som börjar vid vår gamla skola. Vägen är nu bredare och jämnare än den var på vår tid. Och floden ligger inte lika långt bort nu som den gjorde när vi var barn.

Vägen dit går genom en allé på vilken man kan färdas med *garri* eller buss. Dessa färdmedel används av de nya lantarbetarna som jobbar på de omgivande fälten, där bl.a. *chombera* (kikärter), *teff* och ris odlas.

Men vi raska gamlingar gick till fots och trodde knappt våra ögon när vi kom fram till bron över "Floden". Under bron låg den för tillfället halvtorra floden och bredvid denna den färdigställda fyrfiliga motorvägen, som ännu ej öppnats för allmänheten. Under tiden jag stod där och tittade, räknade jag till endast 5 bilar.

På andra sidan motorvägen låg det flera kilometerlånga växthus. Vad som odlades i dessa kunde vi inte se men antagligen är det rosor.

Det blev så småningom fredag och vid halvfemtiden på morgonen väcktes jag av den ortodoxa kyrkans kraftiga högtalaranläggning. Över hela Bischoftu ljuder de entonigt framsjungna bönerna från kyrkan. På Ge'ez

"Etiopien växer så det knakar".

eller amharinja? Svårt att säga. Strax innan hade den betydligt diskretare böneutroparen från moskén hörts under en kort stund.

Så var det inte för ett år sedan, då den ortodoxa kyrkan och moskén försökte överrösta varandra under fredagsbönen. Vad är det som händer, frågade vi vår duktiga och kunniga chaufför Gelebo under en långsam eftermiddagsfärd genom Addis Abebas myllrande och för turister farliga Mercato. Klockan närmade sig bönedags och utanför en närbelägen moské var ett hundratal muslimska affärsmän sysselsatta med att tvätta fötterna innan de tågade in i moskén.

Gelebo, som är kristen (och snart färdig jurist), berättade för oss att det idag, tyvärr, råder större oenighet mellan kristna och muslimer i Etiopien. Muslimer skiljer inte mellan politik och religion, menar han. Idag finns det lika många muslimer som kristna i Etiopien men så var det inte förr. Muslimerna blir allt fler, eftersom de inte accepterar familjeplanering, sa Gelebo, och varje muslimsk man har rätt att skaffa barn med flera kvinnor. Kvinnor som sedan överges och som ofta lämnar sina barn på gatan, eftersom de inte har möjlighet att ta hand om dem. Nu försöker den etiopiska

På stationscafét i Addis som fungerar som ett litet museum.

staten att vända sig direkt till de muslimska kvinnorna för att ge dem möjligheter att förbättra sina liv genom utbildning och familjeplanering.

I den engelskspråkiga finansstidningen *Capital*, som utkommer en gång i veckan, fann jag en artikel rörande en konferens om familjeplanering, som hållits i Addis i början av november. I artikeln nämndes att mellan 2005 och 2010 steg antalet användare av preventivmedel i landet från 14,7% till 29%. Detta torde betyda att även de flesta kristna avstår från familjeplanering. Så mycket återstår att göra!

För någon månad sedan ställdes ett 60-tal statsanställda tjänstemän, anklagade för korruption, inför rätta i Addis. Regeringen går hårt fram mot denna typ av brottslighet (som i och för sig inte alls är ovanlig i länder med lågavlönade tjänstemän).

Etiopien växer så det knakar! På sajten All Africa läste jag att den etiopiska regeringen räknar med att den ca 75 mil långa järnvägen mellan Addis och Djibouti kommer att vara färdig i slutet av 2015. Mellan Addis och Adama, en sträcka på 107 km blir det dubbla spår medan resterande sträcka fram till Djibouti får enkelspår. Arbetena utförs främst av två kinesiska företag: China Railway Engineering Corporation respektive China Civil Engineering Construction Cooperation.

Dagen innan vi lämnade Etiopien kom vi av misstag till den gamla vackra järnvägs-

Vattenkraftprojekt, väg- och tågbyggen, nya vägar och husbyggnationer – affisch på Ras Desta Damtews Street i Addis som visar projekt på gång.

Överallt skolelever i olikfärgade skoluniformer.

stationsbyggnaden i Addis. Vi passade då på att besöka stationscafét, som är ett litet museum över den etiopiska järnvägen, som byggdes av fransmän mellan 1897 och 1917. 1929 stod den vackra stationsbyggnaden, ritad av parisarkitekten Paul Barria, klar.

Arbetena på Renaissance-dammen framskrider trots ännu ej avslutade förhandlingar mellan Egypten, Sudan och Etiopien. Både Egypten och Sudan anser att dammen kommer att medföra vattenbrist i deras länder, vilket Etiopien och många andra länder inte håller med om. Den intresserade kan få mångsidig information härom genom att googla!

Det mest minnesvärda från vårt senaste besök var kanske ändå att se så oerhört många förskolebarn, grundskolebarn och gymnasieelever i sina olikfärgade uniformer och (civilklädda) universitetsstudenter överallt. Etiopien satsar stort på sina barn och ungdomar! ■

Text och bilder: Annika Smith

Är det första gatan i Addis som uppkallats efter en svensk?_____

Den 21 november var vi med en gruppresa på besök på Building College. Skälet till att vi bett att få komma dit var att Elisabet Eknor, dotter till Ingvar Eknor som var den förste rektorn där, var med på resan. Med på besöket var även Torsten Andersson från svenska ambassaden.

Elisabet Eknor klippte av det röda bandet och gatan som uppkallats efter hennes far är invigd.

Nuvarande rektor tog emot och presenterade EiABC, som det numera heter. Därefter var det gruppfotografering. Så gick vi ner till västra infarten där vägen med villorna börjar. Där hade de spant ett rött band tvärs över vägen. Vidare var skylten med gatans nya namn: Ingvar Eknor Street uppsatt. Elisabet klippte av bandet - och mig veterligt har Addis Abeba fått sin första gata uppkallad efter en svensk!

Promenaden gick vidare upp längs Ingvar Eknor Street, och vi tittade in i några av atriumhusen ritade av arkitekten Ingmar Krus.

Till sist gick vi till "svenska villan", rektorsbostaden, där Elisabet växte upp. Det var en stark upplevelse för oss, Elisabet och undertecknad.

Ceremonin den 21 november var en liten start av planeringen av det stora 60-årsjubileet som planeras under 2014, troligen precis före regntiden eller direkt efter den.

Inför det tillfället arbetar de ansva-

Rektor Joachim Dieter, läraren Helawi Sewenet, även ansvarig för jubileet i vår, Daniel Rubenson, researrangör, samt Elisabet Eknor

riga med en bildutställning (över 600 foton finns, och ingen på plats vet vilka personer eller byggnader som finns på bilderna). Jag har fått ett hundratal som jag fått hjälp med, men än finns ansikten jag saknar namn till. Finns det någon som vill hjälpa till att identifiera dem? Bilderna är mest från invigningsdagen 1954.

EiABC hoppas på ett besök från Sverige till jubileet. Dags att planera för ett återbesök? ■

Daniel och Rose-Marie Rubenson

Rosor, rosor och ännu mera rosor

Etiopien är i dag Afrikas näst största exportör av rosor efter Kenya. Förra året uppgick exporten till 210 miljoner dollar. Utvecklingen har gått i en rasande fart. Den första odlingen etablerades år 2000 och exporten kom i gång 2001-2002.

Vi har sett dem breda ut sig och bli fler och fler – växthusen med välvda plasttak. Självt har jag försökt att föreställa mig hur det ser ut där inne. Sedan tisdagen den 19 november 2013 vet jag och det tack vare vår fantastiske chaufför Gelebo som ordnar det mesta.

Bra jord, odling på hög höjd året om, rikligt med solljus, varma dagar och kyliga nätter – allt det här kan Etiopien erbjuda. Konkurrenskraftiga el- och fraktpreiser därtill liksom god tillgång på arbetskraft. Men även om de här kriterierna uppfylls är proceduren inte helt enkel. Nu vet vi att det inte bara handlar om att driva upp rosorna, plocka dem och sen raskt skicka i väg dem.

Anläggningen vi besöker ägs av en indisk affärsman. Vi går in i ett av växthusen, 2,4 hektar stort, vi går och går. Vänder innan vi kommer till slutet. Det finns ytterligare 35 lika stora hallar. Från det här företaget forslas varje dag tiotusentals rosor. Större delen säljs till Nederländerna för vidare spridning i Europa.

Förvaltaren Berihun visar och förklarar. Pekar på jorden, den bördiga, som är perfekt för rosorna. Visar på systemet för konstbevattning. Brunnar har borrats, 80-100 meter djupa. Under taket sitter fläktarna som går igång om fukten skulle bli för stor här inne. Då kan rosorna mögla.

Stora, välformade rosenknoppar skjuter

Fler och fler blir växthusen på lagom avstånd från Addis.

Varje hall är 2,4 hektar stor.

Förvaltaren Berihun visar oss runt och berättar om rosens olika växtfaser.

Mellan 45-60 dagar tar det från planta till färdig ros.

Rosorna som skördats placeras i ett kylrum där de förvaras några timmar. Efter det sorteras de och buntas.

Rosorna vi fick stod lika fina efter fyra dagar.

upp över bäddarna. Jag tittar på det fräscha bladverket och önskar att det under sommaren sett likadant ut i mina rabatter där hemma.

Under den mest intensiva arbetsperioden arbetar upp till 2 700 anställda här. Vi går in i packhuset. Från en sidodörr lyfts den ena gröna plastbacken efter den andra in, fulla med gula och orangea rosor. Men sortimentet är större än så. Klarröda, rosa, vita, strimmiga – ett femtontal olika färger finns i sortimentet. De långa rosorna går på export. De korta stannar på hemmamarknaden.

Mellan 45-60 dagar tar det från det att rosen planterats tills att den första blomman kan skördas.

Efter det att rosorna skördats måste de förvaras i kylrum under några timmar. Sen sorteras de och buntas. Efter det är det dags för kylrummet igen. Därefter packas de och transporteras i långtradare med kylutrymme till flygplatsen.

När vi lämnar anläggningen har vi fått var sin bukett med stora olikfärgade rosor. Vi tar med dem till Ras Hotel, där vi bor i Addis, placerar dem i en kapad vattenflaska av plast, modell större. Fyra dagar senare, när vi åker hem, är de lika fina till stor glädje för kvinnan som städar rummet, som gärna tar emot dem.

Läste på nätet att 70 % av de rosor som såldes på Alla Hjärtans Dag i Frankrike kom från just Etiopien, att man nu ligger fyra bland världens rosexportörer och att rosexporten 2016 beräknas uppgå till 550 miljoner dollar. Inte dåligt! ■

Bil, barn och blånande berg

– It's no trip for pussies, sammanfattade det amerikanska paret resan från Addis ned till Omo och vulkankratern i Soddo vid Kenyas gräns och tillbaka igen. Så sant, men å andra sidan – man kommer varandra härligt nära inpå livet när man kampar ihop och delar mat och magproblem tillsammans!

Det var strax efter marsmötet med Bishoftu-barnen, som maken Hans och jag beslöt att hoppa på en av Håkans Pohlstrands omtalade etiopienresor. Sonen Erik med flickvännen Constanza var kvicka att hänga på för att uppfylla sina drömmar om Afrika.

Så – den 12 november, i gryningen klockan halv sex på morgonen, hoppade vi in i en av de två jeepar som i elva dagar skulle ta oss, och våra medresenärer Lena och Gunilla från Uppsala och John och Bambi från New Jersey, fram och tillbaka genom den bländande vackra Rift Valley. Resan skulle innefatta besök hos några av de små unika etniska folkgrupperna längs vägen – Mursifolket med sina läppbrickor, Hamerfolket med sina vackra ockrafärgade hårflätningar och det ståtliga folket i Konzo, bland annat.

En ovanligt ihållande regnperiod (den skulle ha varit över för länge sedan, och Håkan förundrade sig över det ovanliga väderförhållandet) omöjliggjorde besök på grund av översvämning i de låglänta nationalparkerna, bland annat Mago där vi skulle ha spanat efter lejon, bufflar och leoparder. Så mycket vilda djur blev det inte, men desto mer fåglar fick vi se i detta paradisiiska för ornitologer! Den endemiska bushkråkan och vitstjärtade svalan skulle jag ha kunnat kryssa för på min lista om jag hade haft en.

Den första av många snabba, goda luncher vid väggkanten. Jeeparna och campern med hela tältkampen och köket på taket.

Håkans beskrivning av resan gjorde ingen hemlighet av de många milen i bil. Etiopien är ett stort land! Men en mil på etiopiska vägar är som tre på svenska, så det blev många, långa timmar i bil. – Bra rumpmassage, sa Constanza positivt när vi skumpade runt på de gropigaste grusvägarna. När en av jeeparerna fick haveri på grund av smutsig diesel från en dunk och vi reste åtta personer i en, då ylade vi skämtsamt som hyenor i skuffen. Trångt, men kul hade vi!

Turen innebar tre nätter på hotell, resten i tältcamp. En lyxig sådan, med fina täta tält, tjocka skumgummimadrasser, sovsäckar med lakan – och bäddning varje dag! Även duschmöjlighet erbjöds varje kväll. Innanför en skyddande presenning hissades smarta kärl med duschkran upp i närmaste träd och fylldes med vatten som värmts upp i plåthinkar över öppen eld. Funkade alldeles utmärkt!

I väntan på duschen avnjöts det gin och tonic medan vi sammanfattade dagens

På spännande kaffejudning med kaffe i stora kalebasser, hemma hos Wogela, hamerkvinna och god vän till Håkan.

Duschvattnet på kokning i elden.

äventyr. Därefter serverades en utsökt tre-rättersmiddag med soppa, huvudrätt, ofta i italiensk tappning, och sallad på frukter från grannskapet.

De trevliga kvällarna runt middagsbordet under manskapstältet blev korta och intensiva. De tog slut vid niotiden, för varje morgon purrades vi mellan fem och halv sex med ett hurtigt "God morgon", av Håkan, Etiopiens egen Crocodile Dundee. Sonen Erik, som gärna sover länge när inte plugget driver honom upp, var imponerad. – Det funkar ju jättebra att gå upp tidigt när man går och lägger sig tidigt!

Magarna då? Jodå, de var ett genomgå-

Constanza tillsammans med Mursikvinnorna.

Dagens grötfrukost i tältcampen i den gamla mangoplantagen vid Kesky River strax utanför Turmi.

ende samtalsämne, även vid middagsbordet. Tillsammans gick man ut med ficklampor i de mörklara nätterna till de grävda latringroparna med toaletsits över och lät maten rinna ut, och vi delade broderligt på koltabletter och vätskeersättning.

Sammanfattning:

En minnesvärd resa med en imponerande välsörd logistik. Andlöst undersköna vyer över blånande berg, vackra och vänliga människor. Ofattbart mycket barn som poppar fram som svampar ur jorden. Vägar med folk, bilar, getter och kor i en osannolik röra! Ibland lite för lång tid i bil, och lite för

Pyssel och hårvård i campen vid Yabello. En ovanligt sen och lugn morgon i väntan på besked om jeepen som fått motorhaveri.

mycket betraktande istället för delaktighet, men regler från myndigheterna gör att man inte tillåts gå runt själv i turistbyarna utan en legitimerad guide.

Tips:

Ta absolut tillfället i akt att göra en resa med Håkan så länge han orkar hålla på. En barndomsvän till honom, som vi av en slump träffade vid Lake Langano, satte fingret på spiken: "Det Håkan inte vet om Etiopien, det är inte värt att veta!"

Ta gärna med massor av pennor, små tvålar, små anteckningsblock, tuggummi och ev. några extra t-tröjor att dela ut till barnen som kommer tätt intill och vill hålla din hand och få något... För egen del, ladda upp med koltabletter, vätskeersättning och desinficerande våtservetter. Och ta det lugnt, "the afrikan way". ■

Text och bild: Mona Ryberg Nordgren

Trädplantering för att minnas en kär vän eller som högtidsgåva

Föreningens medlemmar har efterfrågat något slags gåvobevis för bidrag till trädplanteringsprojektet. Styrelsen har därför tagit fram gåvobevis för trädplantering som minnesgåva eller högtidsgåva.

Exempel på utformning av till vänster högtidsgåva och till höger minnesgåva.

Gåvobevisen har två olika motiv – Akacia i solnedgång eller en färgglad kaffebuske. Minimibelopp för ett gåvobevis är 100 kronor + porto (100 gram enligt gällande portotabell).

Så här går beställningen till:

A. Givaren gör en inbetalning till föreningens plusgiro 45 97 88-6 och specificerar att inbetalningen avser trädplantering som minnesgåva eller högtidsgåva, vilket motiv som önskas samt till vem gåvan avser och till vilken adress beviset ska skickas. Skulle givaren föredra att själv färdigställa gåvobeviset går det givetvis också bra. Ange då vilket slags gåvobevis betalningen avser, vilket motiv som önskas och adressen dit beviset ska skickas.

B. Föreningen färdigställer och postar ett gåvobevis av det slag betalaren specificerat. Inbetalat belopp till trädplantering är ifyllt. ■

Örjan Åkerrén

Gulhuvad papegoja och vårttrana

Gulhuvad papegoja

En ibland svårsedd endem. Lever i storskogarna vid Langanjo, Wondo Genet och hela Riftalden. Den första bohålan nånsin hittade jag i Langanjo 1997. Vet ej om någon annan sett dem häcka efter det. Lättaste stället att se dem är vid Bishan-Gari Lodge vid södra änden av Langanjosjön. När en viss växt har gröna blad, kommer papegojan ner och äter av bladen tidigt på morgonen. När jag var där i september i år kom cirka 40 stycken varje morgon mellan kl. 06.45-08.30.

Vårttrana

Afrikas största trana. Också denna fågel är svårsedd. Bästa stället att se den är Bojosjön under torrtden och Abiatasjön under regnperioden. Jag såg 30 stycken vid Abiatasjön nu i september. Detta är en fågel som även häckar uppe på Seneteplatån i Bale på 4100 m höjd över havet. Vårttranan finns mycket sparsamt ända ner till Sydafrika, Jag har själv sett den i Zambia. ■

Text och foto: Håkan Pohlstrand

"Ett land att fascineras av"

Tiden tycks stå stilla när jag läser följande annons i svenska dagstidningar i november 2013. Trettio år och ingen förändring i Etiopien när det gäller detta fascinerande "tretusenåriga rike".

"Etiopien – ett land att fascineras av. Storslagen natur och historia, myter och legender från tidernas begynnelse. Följ med på en resa som tar dig med på ett äventyr av sällan skådat slag. Vi besöker kyrkan där Förbundsarken med de tio budorden sägs förvaras, går på upptäcktsfärd bland Lalibelas fantastiska klippkyrkor, ser den världsberömda människoapen Lucy och

håpnar över de underbart vackra Simienbergen, Tanasjöns mörkblå vatten och Blå Nilens mäktiga vattenfall."

För ett trettio år sedan när jag fortfarande "trots oroligheter i landet" ville återvända "hem" till Etiopien arrangerade en resebyrå i Stockholm resor till Etiopien. De bad mig då formulera PR-texter och förslag på annons. Det var ordagrant det som i dag används i annonsen citerad här ovan – trettio år senare.

En underbar bekräftelse på att Etiopien sannerligen är ett land att fascineras av. ■

/Red.Barbro Ergetie

Den dokumentärfilm som Jens Lind, i samarbete med Ulf Niskanen, nu gör om legendariske Onni Niskanen, Abebe Bikilas tränare, planeras vara klar under första halvåret 2015.

På äventyr med Jens Lind i Etiopien o

Att resa med Jens Lind är ett äventyr, det kan jag lova er. Det fick jag erfara i april i våras när vi åkte till Dominica i Västindien för att intervjua en av Onni Niskanens gamla vänner, Daniel Rundström, alias "Rundis".

Det blev två helt oförglömliga veckor. Jens håller på med en film om hela Onnis liv och jag får vara med i hela prosessen. Vi är fortfarande i insamlingsstadiet där vi åker runt och intervjuar alla som kände Onni och nu var det dags för Etiopien.

Genom Heli von Rosen fick jag reda på att president Girma Wolde-Giorgis också kände Onni och att vi borde försöka få en pratstund med honom. Heli gav mig hans mobilnummer och jag ringde honom och vi hade ett mycket trevligt samtal där han sade att han gärna ställer upp på en intervju. Döm om min förvåning när han avslutar samtalet med: hej då Ulf och välkommen till Etiopien!

Den 6 november på kvällen lyfte planet mot Addis och vi landade tidigt på morgonen den 7. Allt gick bra tills tullen upptäckte Jens väska med filmkameran. Vi hade fått hjälp från det etiopiska konsulatet med alla papper och trodde att allt var i sin ordning men det tyckte inte ungdomarna som stod i tullen. Det fattades ett dokument.

Vi fick lämna kameran på flygplatsen, bege oss till hotellet och sedan tillbringade vi hela dagen på olika kontor utspridda över hela Addis tills vi fick tag på det rätta pappret.

Det var verkligen "the magic paper" vart vi än kom var det bara att visa upp det så backade alla två meter och gjorde honnör.

De första dagarna var det bara Jens och jag och vi gick ut och filmade gatulivet och

Onni Niskanen, till vänster om Kejsare Haile Selassie, på bilden som är tagen ute på Jan Medafältet i samband med en Röda Korsfestival. Filmningarna kring dokumentären om Onni Niskanen går vidare.

promenerade bort till Röda Korsets huvudkontor och stadion som bara låg några minuters promenad från hotell Ghion där vi bodde.

När jag var i Addis för tre år sedan blev jag bekant med en gammal man som körde taxi, Melese Abebe. Han var min guide och chaufför i två veckor då, så jag ringde upp honom och det blev ett glatt återseende.

Melese känner sitt Addis och han tog oss vart vi ville. En förmiddag åkte vi ut till Jan Medafältet. En gång i tiden var det Haile Selassies galoppbana där han hade alla sina hästar.

Det var också här som Onni startade de första Jan Medafestivalerna i slutet på fyrtioalet. Onni var då generalsekreterare på det Etiopiska Röda Korset och startade de här festerna för att samla in pengar till organisationen.

Det började lite försiktigt med en tombola, luftgevärsskjutning och folkdanssuppvisning - lite svenskt folkparks/midsommarfirande.

och jakt efter Onni Niskanen-minnen

Filmproducenten Jens Lind, tillsammans med chauffören Melese Abebe.

Varje gång fick Onni Kejsaren att skänka ett fint pris till tombolan, en ridhäst med sadel och betsel, en Volkswagen etc. Så det kom ju en massa människor dit.

Det här växte med åren och 1968 deltog 23 nationer med paviljonger, där man sålde saker från sina hemländer och allt gick till det Etiopiska Röda Korset. Det året, 1968, drog man in 800.000 SEK !

Med pengar från dessa Röda Kors festivaler byggde man upp en sjuksköterskeskola.

Just den här förmiddagen var fältet fullt med löpare, fotbollsspelare och tävlingar för handikappade barn. Det var en underbar känsla att stå där mitt i vimlet av alla idrottare och hästar som helt oberörda gick runt och betade.

På eftermiddagen åkte vi till Mercato, den gigantiska marknaden och Jens var helt salig... jag fick gå bakom honom och vakta medan han gick fram med kameran mitt i allt vimmel.

En sak som förändrats i Addis sedan sist var det stora säkerhetspådraget. Då för tre år sedan såg jag inte en polis, bara en

Jens Lind i filmtagen med intresserad publik.

och annan vakt utanför banker och andra byggnader, men nu var de överallt.

Vid hotellet fanns ett tiotal vakter som visiterade oss varje gång vi gick ut eller in. Scannrar vid entréer och militärer med kpistar överallt.

Ute på Jan Medafältet där det var fullt av idrottande ungdomar och betande hästar.

Full aktivitet ute på Jan Medafältet.

Fotografen Per Frisell och Jens Lind intervjuar chauffören Melese Abebe.

Säkerhetsläget var höjt de senaste veckorna fick vi höra, beroende på hot från islamiska fundamentalister som al-Shabaab och andra.

Tragiskt i ett land där muslimer och kristna levt sida vid sida i århundraden.

Nästa dag anlände Per Frisell, kameraman från SVT och den som brukar filma med Jens. En mycket trevlig och rolig kille som imponerade med sin noggrannhet i filmandet. Vi lämnade aldrig någon plats förrän Per var nöjd.

Den elfte november var vi bjudna till Girma Wolde-Giorgis, president i Etiopien

Höjdpunkten – intervjun med f d presidenten i Etiopien, Girma Wolde-Giorgis, som vid en första titt i albumet som Ulf hade med sig, kände igen ett antal "gamla galoscher".

2001- 2013. Han tog emot oss i sin nya bostad mitt i Addis.

Melese, vår trogne taxishauför tog oss dit och han fick även komma med in och träffa Girma.

Ja, vilken härlig person denne 89-åring som sitter i rullstol men vars ögon lyser och som verkligen har humor och värme kvar i sin utstrålning.

"Gamla galoscher!" utbrister han när han börjar bläddra i Onnis stora fotoalbum och ser alla gamla bilder från femtio- och sextiotalet.

Det blir ett långt och givande samtal där han berättar om den "gamla goda tiden" och om allt som vi vill veta. Per filmar, Jens frågar och jag sitter bara och lyssnar och njuter... ■

Fortsättning på Ulfs artikel följer i nästa nummer.

Text och bilder: Ulf Niskanen

Läs mera på:

<http://ulfniskanen.wordpress.com>

<http://onniniskanen.se>

Spektaklet i Bishoftu och en liten man med stor ryggsäck _____

Den lille mannen med den stora ryggsäcken.

Han stod där, den lille mannen med den stora ryggsäcken. Lite vid sidan om, så där en fyra, fem meter från spektaklet. Organiserat kaos, säger vi. Undrar vad han sa. Eller tänkte. Tretton *ferenjis* sittande på rad med ett bord fyllt med kartonger framför sig. Och alla, i alla fall många, klasskompisar, ja skolkompisar i varje fall, mitt emot dessa *ferenjis* på flera led på andra sidan bordet. Små kompisar och lite större.

Runt omkring spektaklet låg flera hus med klassrum, men några lektioner syntes inte till. Eleverna, och lärarna också för den delen, var ute på skolgården. De flesta stod runt spektaklet, nyfikna och uppspelta. Det är ju inte varje dag skolans svenska etiopienvänner kommer på besök. Tretton stycken dessutom!

*Tretton *ferenjis* bakom lådor med övningsmaterial.*

Men den lille mannen med den stora ryggsäcken stod för sig själv. Som om något osynligt fält omgav honom så att ingen kom nära. Och han log inte, som alla andra. Han såg inte ens Verry, Verry Happy ut, som Tiruneh sa hela tiden. Tiruneh som är före detta rektor på skolan och arrangören bakom spektaklet. Spektaklet som är hans och elevernas och lärarnas och skolans och kommunens och föreningen Bishoftubar-nens och Pias och Björns och alla tretton *ferenjis* vid bordets lilla julafton. Fastän det var mitt i november.

Men den lille mannen med den stora ryggsäcken bara stod där och granskade spektaklet med allvarlig, rent av bister min. Undrar vad han tänkte. När hans kompisar i leden där framme sjöng. När de klappade händerna. När lärare i vita rockar pratade och bockade. När Tiruneh utbrast i Verry, Verry Happy. När alla tretton *ferenjis*, en efter en, överlämnade plastpåsar med grejor i till alla, små och lite större, som stod där på rad.

Undrar vad han tänkte... ■

Text och bilder: Ulf Hamrin

De varma källorna i Hagere Hiwo

Myllret av människor avtar, stånden med varor längs vägkanten likaså, liksom lastbilarna, frustande, med svarta rökmoln efter sig. Wondo Genet, Sodere, Woliso – temat de senaste åren är varma källor och vi är på väg till Ambo eller Hagere Hiwo som det står på kartan.

Lite nostalgi ligger bakom. Flera i sällskapet har som barn badat i det varma källvattnet. Vagt minns de anläggningen och hotellet, alldeles i närheten. Undrar hur det ser ut i dag?

Landskapet dit är vackert med försiktiga sluttningar, där lapptäcken i olika gröna nyanser, brunt och gult gör att det är svårt att se sig mätt på vyerna.

Landskap som ett lapptäcke på väg till Ambo.

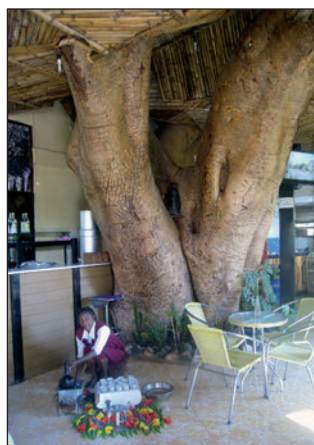
Det är teff och sorgum, vete och vajande gräs, betande boskap och så växthusen som breder ut sig. Vita rektangulära fyrkanter överallt i naturen.

Efter Holeta avtar vägtrafiken. Snart ser vi bara enstaka lastbilar, bussar och så någon vit landcruiser som det står Save the Children eller US Aid på.

Men i tätorterna är det liv och rörelse, speciellt framåt lunchtid, då skolornas förmiddagsskift avslutas och eftermiddagslevern börjar röra på sig. Fast vid det laget har vi hunnit fram till Ambo, som vid för-

sta påseende verkar vara en enda lång huvudgata, där allt händer.

Här ligger vårt hotell, Abebech Metaferia Hotel, en riktig koloss, fem-sex våningar högt och relativt nytt. Här finns också den italienskinspire-

Serveringen runt jätteträdet.

rade postbyggnaden och det gamla hotellet, Ambo Ethiopia Hotel, från tiden då det begav sig. En parkliknande trädgård med vacker växtlighet omfamnar byggnaden samt trädgårdsserveringen som byggts upp kring en jättesykomor.

Vad gör vi nu? Badar förstås. Det är ju därför vi åkt hit.

Den jättelika bassängen med varmt vatten på andra sidan gatan kan vi glömma, eftersom det är dags för vattenbyte. Men duscha varmt kan vi få göra. Nej, det känns inte så inspirerande.

Det är då den lokala guiden berättar om det mycket sevärda vattenfallet i trakterna kring Guder. Dit borde vi åka, menar han. Där går det utmärkt att bada.

Sagt och gjort. Till Guder far vi. Fast några vinodlingar från forna tider ser vi inte. I Lonely Planets bok står det att de ersatts av kaffeodlingar.

Vi passerar Ambo Waters anläggning och strax utanför Guder som kryllar av människor tar vi av från huvudvägen för att åka ner till vattenfallet och det efterlängtrade badet. Fridfullt är ordet och de enda turisterna som letat sig hit är vi.

Bassängen med varmt vatten som håller på att fyllas.

En man i en liten kur på vägen ner förklarar att det kostar 30 birr för *ferenjis* att gå ner och titta på sevärdheten och för att bada. För Gelebo, vår chaufför som är *abesha* är avgiften en tiondel.

Var det de här karen med hett vatten de badade i?

Det fantasitiska vattenfallet lever inte riktigt upp till sitt rykte och badet? Vill vi kan vi kravla runt i det kalla vattnet på flodbotten bland stenarna, men det är det ingen som vill.

På vägen upp passerar vi en minimal bur med en stackars fastkedjad babian i, plus en markatta som förtvivlat försöker ta sig ut till sina vänner i träden runt omkring. Vi funderar på att släppa ut markattan – det finns en liten dörr i nätet – men vi vågar inte och säkert skulle ändå en ny snart fångas in.

Dagen därpå vandrar vi runt inne på området med de heta källorna. Vi känner på

det varma vattnet i bassängen som långsamt håller på att fyllas. Tittar in i anläggningen med duschar på rad och på båsen där branta trappor leder ner till små fyrkantiga kar. Någon erinrar sig att han badat där som tio-

åring, hans bror som då var tolv ser tveksam ut. Själv behöver jag inte fundera. Jag satte inte min fot i det här landet förrän jag var 51.

Efteråt går vi över till hotellet där båda bröderna är överens om att de bott på 50-talet. Det är väl bevarat sen den tiden. Påminner om 50-talsmiljön på Ras Hotel i Addis. Hotellmatsalen är stor som en balsal, lummigheten utanför fönstren med blommande bougainvillea oemotståndlig.

Han som var tio den gången, på 50-talet, är på väg till toaletten när han i foajén träffar på en vänlig man som visar sig vara hotellets ägare. För honom berättar han om uppväxten i Bihoftu, varvid mannen raskt undrar: "Air Force?" Jo då, mycket riktigt.

Sen visar det sig att ägaren på 1960-talet studerat i London, att han där haft en mycket god vän som kom från Sverige och att han följt med honom hem på ett lov under tre veckor. "Askersund hette orten. Är det manne bekant?"

Jo då, den känner vi till. Ägaren vill gärna bjuda på något, men vi har inte tid. Nya äventyr väntar. ■

Hotellfoajén på Ambo Ethiopia Hotel.

Text och bilder: Pia Virving

Sven Rubenson

Professor Sven Rubenson, Lund, avled den 27 oktober 2013 i en ålder av 92 år. Närmast sörjande är barnen Birgitta, Kerstin, Inger, Samuel och Daniel med familjer.

Denna minnesruna var införd i Svenska Dagbladet den 17 november 2013:

Efter lärarutbildning i Lund reste Sven och hustrun Britta 1947 till Etiopien som missionärer. Sven blev senare rektor vid The Evangelical College i Debre Zeit. Under åren 1960 till 1977 var Sven huvudlärare i etiopisk historia vid universitet i Addis Abeba. Han disputerade vid Lunds universitet 1976 på avhandlingen "The Survival of Ethiopian Independence".

Familjen återvände till Lund 1977 där Sven fick en docentur i historia vid universitetet fram till sin pensionering 1986. Han gjorde sedan en omfattande dokumentation av etiopiska manuskript från 1800-talet för utgivning i fyra band.

Sven förblev Etiopien och dess folk trogen med ett livslångt engagemang. Med sina gedigna kunskaper utförde han bestående insatser för utbildning och forskning samt bidrog till att Etiopiens historia fick sin rättmätiga plats i undervisning och forskning. Högt uppskattade Sven den ortodoxa kyrkans kulturarv och hennes förmedling av Guds ord till folket.

Brittas och Svens hem utmärktes av stor gästfrihet och angelägenhet för mission och nära kontakter med den framväxande Mekane Yesus-kyrkan. Mission i Etiopien var för historikern Sven att "på nytt" komma med evangeliet till landet. Ibland kritiserade Sven mission och västerländskt inflytande i de afrikanska kyrkorna, vilket i sig inte innebar brist på solidaritet. Han förblev "ett nådens barn". Vi hörde honom intyga "Tro på Gud gör skillnad".

Med Sven Rubensons bortgång har en av

de stora Etiopienvännerna gått ur tiden. Vi är många som minns honom med beundran och tacksamhet för hans rika och mångskiftande liv. Vår saknad är stor – vårt minne av Sven är ljust. Må han vila i frid, ihågkommen och välsignad.

*Rune Backlund, biskop emeritus,
EskilForslund, teologie doktor,
Ezra Gebre-Medhin, docent,*

Mehari Gebre-Medin, professor emeritus.

Sven Rubenson var en mångårig medlem, sedermera hedersmedlem, i Svensk-Etiopiska Föreningen och en återkommande och välkommen föreläsare om många aspekter av etiopisk historia, religion och kultur vid våra träffar. Han bidrog under åren även med åtskilliga artiklar i Tenaestelin. Sven var också djupt engagerad i arbetet med att få Italien att återlämna Axum-obelisken och delar av det etiopiska riksarkivet, krigsbyten från 1935. Ett arbete som kröntes med framgång när monoliten restes på sin ursprungliga plats i Axum i september 2008.

Sven begravdes i Helgeandskyrkan i Lund den 6 december. **Svensk-Etiopiska Föreningen hedrade Svens minne med en blomstergåva.**

Hustrun Britta Rubenson avled den 25 maj 2010.

Viveka af Sillén

Viveka af Sillén har avlidit 101 år gammal. Hon efterlämnar sönerna Peter, Hans, Otto och Johan och döttrarna Eva och Annette med familjer.

Viveka kom till Etiopien 1957 tillsammans med maken Edgar Mannheimer, barnläkare och chef för Ethio-Swedish Pediatric Clinic, invigd 1959. Den 1 juli 1965 blev barnsjukhuset del av Addis Abeba University, då Etiopien införde egen läkarutbildning och Edgar utnämndes till professor i pediatrik.

Tyvärr hann Edgar inte tillträda som professor, då han omkom i en bilolycka i Masindi i Uganda den 9 april 1965. Viveka med familj lämnade Etiopien 1966. Hon gifte sig med Wilhelm af Sillén 1975 och var bosatt i Enebyberg.

Från 1970 och många år framöver var Viveka engagerad i Svensk-Etiopiska Föreningen som klubbmästare.

Sonen Johan Mannheimer framhåller att hans mamma var en mycket självständig och stark person som inte alltid haft det så lätt i livet. Hon gav inte upp. Hon skapade

livslånga vänskapsband med personer från olika delar av världen och älskade att bo på olika ställen, som Addis Abeba och Damaskus, och lära känna folk där.

Viveka begravdes i Danderyds kyrka den 21 november i kretsen av sina barn, barnbarn och barnbarnsbarn och många vänner. Att Viveka var en älskad mamma, mormor, farmor och svärmor och vän blev tydligt i de många tal som framhöll hennes förmåga att ha tid för och vara till för alla, att komma ihåg födelsedagar, att uppmärksamma var och en i den stora familjen.

Vi som hade förmånen att lära känna Viveka under hennes år i Addis Abeba minns hennes älskliga väsen, hennes omsorg om alla i hennes närhet, inbjudningar till luncher och middagar, tillfällen då Viveka med stolthet visade runt i sin trädgård, prunkande av blommor, buskar och träd, ett paradiset som Viveka vårdade och underhöll med stor kärlek.

Ingegerd Nylander

Gulalekyrkogården den 20 november 2013.

Överdådigt blommor ginsten. Buskarna, meterhöga, lyser gula mot en babyblå himmel, där luddiga vackert vädermoln stundtals skymmer solen. Många av gravarna är vackert dekorerade med buketter och kransar. Minnen från allhelgonahelgen? Andra är kala - ogräset håller på att ta över. Men så här och där en rosenbuske som envist och ymnigt, utan någon som helst omsorg, bara blommor vidare.

Returförsändelser skickas till

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40 L
741 42 Knivsta

Pris 80 kr

Du har väl inte glömt att betala medlemsavgiften? 250 kr per kalenderår per hushåll, dvs alla personer som bor på samma adress. Plusgiro 45 97 88-6. Uppge namn och adress.

Blå berg och två julfirande

Himlavalvet är väl aldrig så här molnfritt i december i Sverige. Men i vårt älskade Etiopien kan det se ut så här 365 dagar om året. Känner ni igen Tandborstberget? Speciellt när vi gick till koptiskt ortodoxa julottan på juldagsmorgonen i Etiopien. I år infaller den etiopiska julen tisdagen den 7 januari. Då tänder jag det sjätte ljuset i vår traditionella svensk-etiopiska adventsljusstake. Goda jular önskar vi er.

Hälsar Barbro Ergetie

